

TRY THIS ONE.

Epätoivoinen Marvel hakee pirstystä ilmeeseen nollaamalla tarinoita

Jonathan Mander

Marvel oli ennen yhdysvaltalaisista sarjakuvakustantamoista suurin ja jossain määrin myös kauneln. Yhtiö ja sen lippulaivana toimivat supersankarit ovat kuitenkin olleet pitkään lamas-
sa. Kaikilla sarjakuvakustantamoilla menee huonosti, mutta Marvel haluaa nousta takaisin suorasemaansa keinoja kaihtamatta.

Yhtiö uusi sarjojaan houkutellessaan tuoreita lukijoita. Eikä muutama paluumuuttajakaan pahaa tekisi. Tallilla on hyödynnettävissä liuta klassisia hahmoja Spidermanista (Hämähäkkimies) ja Fantastic Fourista (Ihmenelöset) menestyviin mutantteihin. Ongelma on, että Marvel kadotti pirteuden viimeistään siinä vaiheessa, kun markkinointi vei kaiken huomion. Kun se alkoi julkaista uusia lehtiä lukuisin kansivaihtoehtoin, jotka kaikki pitää kerätä.

Palvooko sinunkin lapsesi Saatanaa?

Uudet yritykset ovat hillitympiä ja painottavat sisältöä. Tällä hetkellä Marvelin sarjakuvat jakaantuvat selkeisiin pääryhmiin. On mutantit eli X-Menistä (Ryhmä-X) lähtöisin olevat sarjat, jotka elävät aikalailla omaa elämäänsä Marvel-universumissa. Toinen päälinja on Spiderman-sarja johdannaisineen. Heillä itsellään on lukuisia lehtiä, minä lisäksi minisarjoina esitellään satunnaisia otteita sankarin itsensä tai vihollisten taipaleilta. Kolmas ryhmittymä on eräänlainen "Kostajat-Perhe" (Avengers), johon Ihmenelösetkin lasketaan.

Siinä missä mutantit ovat pelättyjä lainsuojattomia ja Hämähäkkimies yksinäinen mutta normaalit sosiaaliset kuviot omaava taistelija, on "Kostajat-perhe" osa establismenttia. Ihmenelösten pomo Reed Richards on auktoriteetti, jolta Yhdysvaltain viranomaisetkin hakevat neuvoa. Kostajilla on myös yhteiskunnan hyväksyntä.

Kun Marvelin talous raapaisi pohjaa vuoden -96 lopulla, oli suurempi elvytyshanke jo käynnissä. Juuri "Kostajat-perhettä" pyrittiin pirstämään. Marvel palkkasi takaisin Imagea perustamaan karanneet nuoret tähdet. Jim Leen ja Rob Liefeldin johdolla Avengersia, Fantastic Fouria, Captain Americaa (Kapteeni Amerikka) ja Iron Mania vedettiin uuteen alkakauden yleisotsakkeen Heroes Reborn alla. Tekijät saivat vapaat kädet aloittaa jokaisen lehden tarinan alusta, Leen ja Liefeldin vuoden pestin tarkoituksena oli kirjoittaa uudelleen klassisten sarjojen historia.

Kostajien kiihkeä lempeä. Asialla Kurt Busiek ja George Perez.

Moottorin pärinää ja pauketta jo kolmannessa polvessa

Heroes Rebornin käynnistämää nollaamistaktiikkaa Marvel harjoittaa edelleen. Tavoitteena on luoda lukijoille helppoja aloituspaikkoja, etteivät suuret numerot karkoita uusia mahdollisia asiakkaita. Ennen muokkusaaltoa moni sarja oli ehtinyt pitkälle yli 400:n numeron.

Heroes Reborn -lehdet ovat sittemmin alkaneet jälleen kerran ykkösnu-

merosta. Nyt tuoreiden ja nyky-aikaisten tekijöiden sijaan on haettu perinteisempää ilmettä ja 80-luvun huippuja.

"Paras, mitä voi tehdä, on mennä takaisin alkuperäiseen malliin, löytää se mikä sai hahmot alunperin toimimaan, ja käyttää sitä perustana nykyisille tarinoille", totesi Dan Jurgens aloittaessaan Thorin uudelleenrukkausta. Piirtäjänä sarjassa on John Romita JR, joka niitti mainetta etenkin työstään Daredevilin kanssa.

Thor on yllättävä satsauksen kohde. Lehti oli pitkään löysää liukuhinatavaraa. Ainoa huomionarvoinen kultakausi ajoittuu 80-luvulle, jolloin Walt Simonson hyödynsi myyttisen jumalhahmon puitteita.

Jurgensin ja Romitan lähestymistapa muistuttaa Tom DeFalcon ja Ron Frenzin aikaa 90-luvun alussa. Perinteisessä tarinassa oli mukana vanhojen sarjojen intoa ja kepeyttä.

Jurgensin tarinoissa on samaa yksinkertaisuuden viehätystä. Hän on tuonut Thorin maan päälle ja antaa tilaa myös ukkosen jumalan alter egolle Jake Olsonille, joka koettaa soputua ihmissuhteisiin ja töihinsä. Koko ajan taustalla vaanii kosmisen taistelun uhka.

Teineille suosittu äänlevykahvila - aina soi!

Myös Hämähäkkimies hakee uusia lukijoita. John Byrne on jälleen pestattu kertomaan perinteisen sankarin tarina uusiksi. Juuri Byrnehän aikoinaan siirsi DC:n Teräsmiehen tarinan nyky-aikaan. Spider-Man Chapter Onen jälkisanoissa kirjoittaja-kuvittaja toteaa, että kyseessä ei ole yhtä laaja muunnos.

"Vaikka alkuperäiset tarinat ovat klassikkoja, ovat ne aikansa lapsia niin kuvitukseltaan kuin tekstiltään. Tarinoille ominainen naïvius esimerkiksi on sen ajan sävyä", Byrne kirjoittaa. Chapter Onessa Byrne kertoo Hämähäkkimiehen tuttua taivalta voimien saamisesta eteenpäin, mutta vivahderoin - esimerkiksi Ben-sedän lahja Peterille on tietokone.

Byrne myös vääntää esiin tarkat syyt ja seuraukset; kuinka Peter Parker sai ensimmäisen kameransa, milloin hän hylkäsi silmälasit (huomattavaan hämähäkkivoimien vahvistavan myös silmä-

Jurgensin ja JRJ:n Thor pistää konnia lokalla otsaan.

lihaksia), miksi Ben-sedän tappanut ryöväri matkusti Manhattanilta Queensiin jne. Byrne on ominaista hyödyn-
tää vanhoja tarinoita ja kertoa ne uudestaan vailla originaalien loogisia kömmähdyksiä.

"Minulla on etulyöntiasema heihin, jotka keksivät tarinat aikanaan: tiedän mitä Hämähäkkimiehelle tapahtuu seuraavassa kymmenessä, viidessäkymmenessä tai sadassa numerossa!"

Byrne rakentaa johdonmukaista henkilökuvausta sankarille. Leen ja Ditkon sarjoissa Parkerin luonteen kehitystä alkuinnostuksesta vastuuntuntoon ei esitetty yhtä tarkkaan. Byrne tajuaa millainen hyvä Hämähäkkimies-tarina on. Hän sekoittaa sopivasti saippaaisia ihmissuhteita, seikkailua ja uhkaavia tilanteita sekä hitusen pateettisuutta.

Marvel tukeutuu John Byrneen tällä hetkellä melkoisesti. Hämähäkkimiehen muutaman lehden lisäksi hän ahertaa Hulkia uusiksi. Hirviö on taas suuri, julma ja vihreä, Bannerin hallitsemattomissa. Ensimmäisen uuden numeron perusteella luvassa on nuoremmille

suunnattua ahdistusta ja ylidramaattisuutta, aivan liian kanssa.

Iloa-Glädje, Riemua-Jubel, Naurua-Skratt!

Toinen mies, joka tekee supersankareiden menneisyydestä nostalgista saippuaopperaa ja lisää vielä sekaan hypypsellisen uusia idcoita, on Kurt Busiek. Jo Marvels-albumisarjassa ja omassa Astro City-sarjakuvassaan käsikirjoittaja otti supersankareiden peruselementtejä ja katsoi niitä eri kantilta kuin oli totuttu.

Astro Cityssä voimolentoja lähestytään ihmisen tasolta. Busiek loi uuden mutta tunnistettavan sankarimaailman.

Marvelissa hän otti hoiviinsa sekä Iron Manin että The Avengersin. Toisin kuin omassa sarjassaan Astro Cityssä, joka on pohjimmiltaan synkkäviritteinen, Avengersissa Busiek pitää myös hauskaa. "Siinä haluan tarjota suuria räiskyviä kosmisia seikkailuita, jonka näytämönä on maailman mahtavin Melrose Place."

Toisaalta Busiek sanoi ensimmäistä uutta Avengers-numeroa markkinoitaessa: "Jos millään Marvelin supersanka-

rijoukkiolla on samaa henkistä nostetta kuin patsaassa, jossa merijalkaväki nostaa lippua pystyyn Iwo Jimassa, niin Kostajilla."

Daredevilin uusiminen on kiinnittänyt ehkä eniten huomiota Marveliin. Elokuvat Clerks, Häiriköt ja Amyn jäljillä ohjannut Kevin Smith alkoi taannoin kirjoittaa sarvipäähän tarua. Jutuista paistaa, että Smith on ennenkaikkea fani. Hän on lukenut Frank Millerin Daredevilit tarkkaan, samoin DC:n Vertigon ylluonnollisia sarjoja. Silti fanius on ennen kaikkea hyvä asia, jutuista paistaa kunnioitus ja lämpö hahmoja kohtaan. Hänen tekstirikkaita tarinoitaan raskauttaa kuitenkin välillä ylidramaattinen supersankariposeerailu.

Smith sekoittaa tarinoihin fantasiaelementtejä (armageddon), toisin kuin tiiviisti katutasolla pysytellyt Miller. Toisella onnistuneella Daredevil-kirjoittajalla Ann Nocentilla oli toisaalta tapana lisätä ripaus tuonpuoleista tarinoihinsa. Smithin Daredevil on synkkä, Matt Murdock masentunut ja hermoherkkä. Smith tunnistaa supersankarikuvan vaatimukset: dramaattisuutta, ihmissuhteita, toimintaa ja huumoria.

Chris Claremont on 80-luvun maineikkain supersankarikäsikirjoittaja ja myös hän on palannut Marvelin loipiin. Seitsemäntoista vuoden urakan X-Menisissä tehnyt herra johtaa nyt Fantastic Fouria. Claremont luulisi olevan omassa elementissään joukkiosarjassa, jossa hän pääsee pelaamaan ihmissuhteilla ja henkilöiden keskinäisillä jännitteillä. X-Menisissä oli kuitenkin se etu, että hän oikeastaan loi hahmot ja mutanttien maailman. Se antoi vapaammat kädet toimia. Claremontin Fantastic Four ei täysin lunasta niitä lupauksia, joita herkullinen ajatus "kaikkien aikojen yhdistelmästä" pitkän linjan Marvel-friikeille antoi.

Sekä tarina että piirrookset ovat John Byrnen tasalautaista jälkeä - tasaista kuin Pohjanmaan lakeudet.

Marvel hakee uusia lukijoita ja menestystä menneestä. Ehkä konkareiden vankka ammattitaito ja hillitty ote saa houkutelua nuoret mukaan. Ylenpalttinen tuho ja mieletön meno ovat ainakin vähän sivummalla ja hahmoille on taas annettu tilaa hengittää ja kehittyä. Uudet tarinat verestävät vanhan fanin muistoja mukavasti, mutta kyllästymisreaktio tulee äkkiä. Silti aina välillä on mukavaa käydä tarkistamassa, mitä tutujen hahmojen elämään kuuluu. Ihan tottumuksen voimasta. ■

LIMINGAN TAIDEKOULU

**SARJAKUVALINJA
16.8. 1999 - 26. 2000**

LINJALLA ANNETAAN PERUSTIEDOT SARJAKUVAN TEKEMISESTÄ KOKONAISUUTENA: KÄSIKIRJOITTAMISESTA, SUUNNITTELUSTA, TOTEUTTAMISESTA JA VALMIIN TUOTTEEN JULKAISEMISESTA. OPISKELU ON KOKOPÄIVÄISTÄ. AIEMMIN SARJAKUVAA PIIRTÄNEILLE LINJA TARJOAA MAHDOLLISUUDEN KESKITYÄ VUODEKSI SARJAKUVAN TEKEMISEEN. OPISKELIJOIDEN VALINNAN KESKEISENÄ KRITERINÄ ON

HAKEMUSTEN SAAPUMISJÄRJESTYS. VALITUILLE LÄHETETÄÄN KUTSU HEINÄKUUN LOPPUUN MENNESSÄ. HAKEMUS SAA OLLA VAPAAMUOTOINEN, TODISTUSJÄLJENNÖKSINEEN. KOULULLA ON OMA ASUNTOLA, JOSSA ON KOULUPÄIVISIN TÄYSHOITO. LINJAN OPISKELIJOILLA ON MAHDOLLISUUS VALTION OPINTOTUKEEN.

LISÄTIETOJA JA ESITEITÄ SAA OPISTOLTA: P. 08- 381 324, F. 08- 381 314, TOIMISTO@LKO.INET.FI TAI OS. LIMINGAN TAIDEKOULU, 91900 LIMINKA, VERKKOSIVU: HTTP://PERSONAL.INET.FI/KOULU/LKO